

§ 5. W zakresie unormowanym niniejszym rozporządzeniem tracą moc dotychczasowe przepisy dotyczące uposażenia zasadniczego, dodatków funkcyjnych i dodatków specjalnych dla pracowników objętych § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 1960 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz

228

## ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI KOMUNALNEJ

z dnia 27 czerwca 1960 r.

### w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w miejskich przedsiębiorstwach (zakładach) oczyszczania.

Na podstawie art. 3 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) zarządza się, co następuje:

#### I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie niniejsze dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy w miejskich przedsiębiorstwach (zakładach) oczyszczania, zwanych w dalszym ciągu rozporządzenia „przedsiębiorstwami”.

2. Określenie „bezpieczeństwo i higiena pracy” oznacza się w dalszym ciągu rozporządzenia skrótem „bhp”.

§ 2. 1. Wszyscy pracownicy przed rozpoczęciem pracy powinni otrzymać niezbędne narzędzia i sprzęt odpowiednio wykonane i w stanie nie uszkodzonym; stan przydzielonych narzędzi i sprzętu powinien być poddawany regularnej i dokładnej kontroli; narzędzia posiadające usterki należy wycofać z użycia.

2. Pracownik obowiązany jest sprawdzać przydzielony mu sprzęt i narzędzia i o dostrzeżonych wadach lub uszkodzeniach natychmiast powiadomić swego zwierzchnika, żądając zamiany narzędzia (sprzętu) na odpowiednio wykonane i nie uszkodzone.

§ 3. Przedsiębiorstwo jest obowiązane do zorganizowania i przeprowadzania odkazania pojazdów, narzędzi, sprzętu i urządzeń (śmietników) używanych do gromadzenia, przewożenia oraz załadunku i wyładunku nieczystości stałych, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i przepisami niniejszego rozporządzenia.

§ 4. W razie wypadku przy pracy każdy pracownik znajdujący się w pobliżu miejsca wypadku powinien okazać natychmiastową wszelką konieczną pomoc poszkodowanemu, zawiadomić o wypadku najbliższy punkt pomocy lekarskiej i posterunek Milicji Obywatelskiej oraz swego bezpośredniego przełożonego i wykonać wszystkie zarządzenia i polecenia wydane w związku z wypadkiem przez lekarzy i organy milicyjne.

§ 5. O grożącym niebezpieczeństwie dla życia lub zdrowia pracownik powinien bezzwłocznie powiadomić swoich współpracowników i wszystkie zagrożone osoby, zwłaszcza znajdujące się w pobliżu, a ponadto swego bezpośredniego przełożonego (kierownika, grupowego, brygadzystę) oraz uzależnić wszelkiej niezbędnej pomocy w celu usunięcia niebezpieczeństwa.

§ 6. Wszelkie, nawet najdrobniejsze skałeczenia należy natychmiast opatrzyć; każda grupa robocza obowiązana jest zabierać ze sobą torbę sanitarną odpowiednio wyposażoną; za stan zawartości torby sanitarnej i uzupełnienie lekerstw i środków opatrunkowych odpowiedzialny jest grupowy (brygadzysta),

§ 7. 1. Zabrania się przychodzenia do pracy w stanie nietrzeźwym oraz używania alkoholu w czasie pracy i na terenie miejsca pracy.

2. Palenie tytoniu w miejscach, w których grozi niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu gazu, jest zabronione.

#### II. Przewóz osób pojazdami specjalnymi i ciężarowymi.

§ 8. Przewóz osób samochodami ciężarowymi lub przyczepami ciężarowymi holowanymi przez ciągniki powinien odbywać się z zachowaniem przepisów wydanych na podstawie § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1955 r. w sprawie używania niektórych pojazdów mechanicznych (Dz. U. z 1955 r. Nr 36, poz. 255 i z 1957 r. Nr 21, poz. 104 i Nr 49, poz. 239).

§ 9. 1. Przewożenie osób uprawnionych do jazdy pojazdem specjalnym lub ciężarowym jest dozwolone tylko pod warunkiem zajmowania przez nie miejsc do tego celu przeznaczonych, przy czym osoby zajmujące miejsca służące do ich przewozu muszą być odpowiednio zabezpieczone od wypadnięcia z pojazdu.

2. Zabrania się prowadzącym pojazdy (kierowcom, woźnicom) przewożenia pojazdem specjalnym lub ciężarowym osób nie zatrudnionych w dziale pracy, posługującym się danym pojazdem.

§ 10. 1. W czasie jazdy wszystkie osoby znajdujące się w pojeździe zobowiązane są stosować się do poleceń prowadzącego pojazd.

2. Zabrania się wsiadania i wysiadania podczas ruchu pojazdów.

3. Prowadzący pojazd ma prawo odmówić jazdy, jeśli osoby przewożone zachowują się w sposób utrudniający mu prowadzenie pojazdu lub niezgodny z przepisami i zasadami bhp.

§ 11. Liczba osób przewożonych w kabinie kierowcy nie może przekraczać liczby dozwolonej obowiązującymi przepisami.

#### III. Prace przy wywozie nieczystości stałych.

§ 12. 1. Każdy pracownik przystępujący do pracy powinien mieć na sobie odpowiednią odzież ochronną, a w czasie pracy także odpowiedni sprzęt ochrony osobistej.

2. Zabrania się zdejmowania rękawic i okularów ochronnych podczas ładowania i wyładowywania nieczystości stałych.

§ 13. 1. Pracownik powinien otrzymać niezbędne narzędzia odpowiadające obowiązującym normom i warunkom technicznym, a w szczególności narzędzia usprawniające załadunek zawartości pojemników do pojazdów i opróżnianie śmietników stałych.

2. Jeżeli przy wynoszeniu i ładowaniu na pojazd nieczystości stałych w koszach używane są schołki, powinny być

one co dzień przed rozpoczęciem pracy zbalansowane przez osobę odpowiedzialną za stan bezpieczeństwa pracy; schodki te powinny posiadać odpowiednie zabezpieczenie przed obsunięciem się.

§ 14. Zabrania się ładowania nieczystości do pojazdów od strony jezdni.

§ 15. Wszystkie boczne ścianki i klapy tylne skrzyni ładunkowej samochodu ciężarowego lub przyczepy muszą być w czasie załadunku i w czasie jazdy starannie zamknięte; boczne ścianki skrzyni ładunkowej załadowanego samochodu ciężarowego (przyczepy) powinny być spięte łańcuchem wewnętrznym; przy wyładunku na wysypisku należy przede wszystkim otworzyć zamknięcie bocznych ścianek skrzyni ładunkowej, a następnie odpiąć łańcuch wewnętrzny.

§ 16. Prowadzący pojazdy (kierowcy, woźnice) są obowiązani do bezwzględного przestrzegania na wysypisku wszystkich poleceń dotyczących organizacji pracy i porządku na wysypiskach, wydanych przez osoby do tego upoważnione.

§ 17. 1. W czasie jazdy na wysypisku do brzegu skarpy przebywanie na pojeździe pracowników — oprócz prowadzącego pojazd — jest zabronione; w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy podjeździe do skarpy kierownictwo wysypiska jest obowiązane do organizowania kierowania (pilotowania) pojazdów przez osobę znajdującą się poza pojazdem.

2. Przy podjeździe na wysypisku do skarpy należy uprzednio zbadać grunt i pojazd ustawić do rozładunku nie bliżej niż w odległości 1 m od brzegu skarpy.

§ 18. 1. Prowadzący pojazd (kierowca, woźnica) jest obowiązany ustawić go na miejscu pracy w sposób zapewniający bezpieczeństwo; w szczególności, jeśli pojazd jest ustawiony w pobliżu skarpy, należy pojazd zahamować i podłożyć pod koła klony zabezpieczające przed stoczeniem się pojazdu; to samo dotyczy ustawienia pojazdu na pochyłości nad skarpy.

2. Przebywanie w pojeździe-wywrotce innych osób oprócz prowadzącego pojazd (kierowcy, woźnicy) w czasie wyładunku jest zabronione.

3. Zabrania się wchodzić pod podniesioną wywrotkę w celu wygarnięcia z niej ładunku, który nie wyładował się pod własnym ciężarem; jeżeli takiego ładunku nie można wypchnąć widłami lub innym narzędziem przez otwór umieszczony w łatwo dostępnym miejscu nadwozia, należy albo pojazdem ruszyć do przodu, albo opuścić wywrotkę do położenia normalnego i w tym stanie wyładować zawartość.

§ 19. Przy używaniu pojazdów-wywrotek z podnośnikami linowymi osoba odpowiedzialna za stan bezpieczeństwa pracy osób obsługujących wywrotkę jest zobowiązana codziennie przed rozpoczęciem pracy starannie sprawdzić stan liny i całego mechanizmu podnośnika; w razie zauważenia uszkodzenia lub niedokładności należy zawiadomić o tym osoby odpowiedzialne za stan techniczny pojazdów, aby nie dopuścić do powstania podczas pracy niebezpieczeństwa dla osób obsługujących daną wywrotkę; użycie pojazdu do pracy przed usunięciem uszkodzenia jest zabronione.

#### IV. Prace przy wywozie nieczystości płynnych (fekalii).

§ 20. Przy obsłudze pojazdu asenizacyjnego nie wolno zatrudniać osób posiadających uszkodzenia skóry rąk wskutek skaleczenia lub dotkniętych chorobami skórnyimi.

§ 21. 1. Używanie pojazdów z nieszczelnymi zbiornikami asenizacyjnymi i nieszczelnym osprzętem zbiorników (szkła kontrolne, przewody rurowe, zawory, zasuwy itd.) oraz używanie nieszczelnych węży ssawnych jest niedopuszczalne.

2. Zabroniona jest jazda pojazdu, którego części zewnętrzne są zanieczyszczone fekaliami.

3. Do wnętrza zbiornika pojazdu asenizacyjnego można wchodzić tylko po starannym jego wymyciu, odkażeniu i prze-

wietrzeniu; wchodzenie do wnętrza zbiornika i przebywanie w nim może odbywać się tylko wówczas, gdy nad bezpieczeństwem osoby znajdującej się wewnątrz zbiornika czuwa druga osoba znajdująca się na zewnątrz.

4. Zabronione jest wchodzenie do zbiornika samochodu asenizacyjnego podczas pracy silnika.

5. W czasie pracy pojazdu asenizacyjnego należy zachować daleko posuniętą ostrożność przy posługiwaniu się ogniem; w szczególności zabrania się używać ognia otwartego do oświetlania dołów z nieczystościami płynnymi, wnętrza zbiornika pojazdu asenizacyjnego, do badania szczelności osprzętu pojazdu asenizacyjnego oraz palenia tytoniu przy wykonywaniu tych czynności.

§ 22. 1. Na miejscu pracy prowadzący pojazd jest zobowiązany ustawić pojazd asenizacyjny w sposób zapewniający swobodę pracy i bezpieczeństwo obsługi; przed przystąpieniem do pracy prowadzący pojazd musi pojazd zahamować, dodatkowo zabezpieczyć go przed stoczeniem się po pochyłości lub do dołu przez podłożenie pod koła odpowiednich klinów; odległość pojazdu od opróżnionego dołu z nieczystościami płynnymi nie powinna być mniejsza niż 0,5 m dla wozu konnego i nie mniejsza niż 1 m — dla pojazdu mechanicznego.

2. Miejsce pracy pojazdu asenizacyjnego powinno być podczas pracy dobrze oświetlone z zachowaniem przepisów § 21 ust. 5.

§ 23. 1. Zbliżanie się do otwartego dołu kloacznego bez uprzedniego przewietrzenia go przez okres 15 minut jest zabronione.

2. Otwory dołów z nieczystościami płynnymi powinny być starannie zakrywane przed odjazdem pojazdu asenizacyjnego z miejsca pracy.

§ 24. 1. Brygada obsługująca pojazd asenizacyjny powinna używać odzieży ochronnej w czasie napełniania lub opróżniania zbiornika pojazdu i przy oczyszczaniu dołów kloacalnych.

2. W czasie pracy pojazdu asenizacyjnego nie wolno zezwalać osobom nie należącym do jego obsługi na zbliżanie się do miejsca pracy (dołu z nieczystościami) lub do pojazdu.

3. Obsługa pojazdu asenizacyjnego jest odpowiedzialna za utrzymanie czystości w miejscu pracy pojazdu i na trasie przejazdu.

§ 25. Pojazd powinien być codziennie po zakończonej pracy myty i okresowo poddawany odkażeniu, a także starannie oczyszczany i odkażany przed wszystkimi przeglądami technicznymi i naprawami.

#### V. Prace przy oczyszczaniu dołów kloacalnych.

§ 26. Po podniesieniu pokrywy (otwarciu dołu) i po co najmniej 15-minutowym przewietrzeniu dołu należy przy pomocy lampy bezpieczeństwa, tzw. lampy „Davy'ego”, wpuszczonej na lince sprawdzić, czy nie ma w dole gazu; lampę należy zapalić na powierzchni w odległości kilku metrów od dołu, aby nie wywołać wybuchu gazu wydobywającego się na zewnątrz pod wpływem wietrzenia; w razie obecności gazów palnych (wybuchowych) zapalą się one pod siatką lampy dając jaskrawy długi płomień, w razie zaś obecności gazów duszących lampa będzie się paliła małym płomieniem lub całkowicie zgaśnie; jeżeli lampa pali się spokojnie równym i nie przygasającym płomieniem, można przystąpić do pracy w dole.

§ 27. 1. Do dołu kloacznego wolno wejść pracownikowi tylko wówczas, jeżeli posiada założoną maskę ochronną oraz gdy przy otworze pozostaje co najmniej 2 pracowników, z których jeden stale musi czuwać, aby w razie potrzeby nieść pomoc znajdującym się w dole; pozostali pracownicy pozostawieni przy otworze nie powinni się oddalać dalej niż na

odległość 3 metrów od dołu i powinni znać nazwiska pracujących w dole.

2. Po sprawdzeniu, że w dole nie ma gazów szkodliwych, pracownik powinien przed wejściem do dołu nałożyć na siebie taśmowe szelki bezpieczeństwa z paskiem pachwinowym; w razie ich braku jeden z pracowników pozostających na powierzchni powinien wchodzącego opasać mocno pod pachami wypróbowaną liną ratowniczą; linę należy zawiązać tak, ażeby w razie konieczności wyciągnięcia pracownika z dołu lina nie zaciskała się na jego ciele; górny koniec liny ratowniczej robotnik stojący na powierzchni powinien trzymać w ręku przez cały czas pracy robotnika pracującego w dole.

3. Pracownicy pozostawieni przy otworze powinni co kilka minut komunikować się ustnie (okrzykiem) lub przez szarpnięcie linki w umówiony sposób z pracującymi w dole.

§ 28. 1. Przy pracy w dole należy używać wyłącznie nie iskrzących lamp bezpieczeństwa (lamp górniczych); nie wolno używać otwartego i nie zabezpieczonego ognia, jak np. zapalonych świec i zapalek, oraz nie wolno również palić tytoniu.

2. W czasie pracy w dole należy unikać detykania rękami ust, przecierania oczu itp.

3. Narzędzi pracy nie należy zrzucać do dołu, lecz opuszczać je na lince.

#### VI. Prace przy ręcznym zmiataaniu ulic i placów.

§ 29. Pracownik zatrudniony przy ręcznym oczyszczaniu ulic powinien pamiętać o tym, że pracuje w warunkach ruchu ulicznego i że z powodu ruchu pojazdów jest narażony na niebezpieczeństwo wypadku, i dlatego musi dobrze znać przepisy o ruchu kołowym i dokładnie ich przestrzegać oraz uważnie obserwować, co się dookoła niego dzieje.

§ 30. Sprzęt i narzędzia pracy zmiataaczy powinny być (w celu ochrony dla zasygnalizowania obecności pracownika) pomalowane w sposób zwracający uwagę, np. trzonki miotła i śmietnic pomalowane w skośne pasy dwubarwne; ponadto należy umieścić znaki ostrzegawcze na wózkach zmiataaczy zgodnie z obowiązującymi przepisami, a w szczególności wózki te powinny być zaopatrzone w szkiełka odbłaskowe koloru czerwonego lub pomarańczowego, a jeśli praca zmiataaczy odbywa się przy niepełnym świetle dziennym — również zaopatrzone w odpowiednie latarki (elektryczne lub karbidowe) oświetlające drogę przed wózkiem światłem bezbarwnym nie oślepiającym.

§ 31. Zabrania się opróżniać gołymi rękami wózki i naczynia ze zmiotkami oraz kosze uliczne.

§ 32. Pracownik zatrudniony przy ręcznym oczyszczaniu ulic i placów powinien:

- 1) przy przechodzeniu przez jezdnię upewnić się o możliwości bezpiecznego przejścia; jezdnię należy przechodzić zawsze pod kątem prostym — nigdy na skos i tylko w miejscach dozwolonych,
- 2) przy przechodzeniu przez jezdnię na przystankach tramwajowych, autobusowych i trolejbusowych — przechodzić zawsze przed stojącym pociągiem tramwajowym, autobusem czy trolejbusem, a nie za tymi pojazdami.

§ 33. 1. Pracownik znajdujący się na jezdni powinien zwracać baczną uwagę na wszystkie znaki ostrzegawcze, tablice, sygnały, ostrzeżenia itp.

2. W czasie pracy na jezdni pracownik zobowiązany jest wykonywać swoje czynności w kierunku przeciwnym do ruchu pojazdów, tj. będąc zwrócony twarzą do nadjeżdżających pojazdów, i zwracać baczną uwagę na ruch pojazdów oraz na dawane przez nie sygnały.

3. W czasie zbierania zmiotków z jezdni wózki na zmiotki wolno ustawiać tylko przy krawężnikach; pozostawienie

wózka w odległości mniejszej niż 5 metrów od skrzyżowania ulicy jest zabronione.

4. Narzędzi pracy nie wolno pozostawiać na jezdni; w czasie jazdy wózkiem łopata i miotła powinny znajdować się na wózku w miejscach do tego przeznaczonych.

§ 34. 1. Wózki na zmiotki należy w porze letniej myć od strony zewnętrznej, wewnątrz zaś odkażać (np. wapnem chlorowanym) dwa razy w tygodniu; w porze zimowej należy je odkażać co dwa tygodnie.

2. Uliczne zbiorniki na zmiotki zaleca się odkażać w porze letniej — raz w tygodniu, a w porze zimowej — raz na miesiąc.

§ 35. Przy zsypywaniu śniegu do ulicznych zsyków kanałowych należy zsyki kanałowe zaopatrzyć w ogrodzenia ochronne, przy czym podczas spławiania śniegu nikomu nie wolno wchodzić do zsyku.

#### VII. Prace przy mechanicznym oczyszczaniu ulic i placów.

§ 36. Napełnianie zbiorników wodą z hydrantów ulicznych do polewania i zmywania powinno odbywać się w miarę możliwości na trasach mało ruchliwych.

§ 37. 1. W czasie uprzątkowania śniegu i jego załadunku na pojazdy oraz załadunku piasku do posypywania ulic i tras stanowiska zatrudnionych powinny być tak usytuowane, aby ruchy łopat były skierowane na zewnątrz (od siebie); podczas ładowania śniegu nikt nie powinien znajdować się na samochodzie lub wozie konnym.

2. Zabrania się ładowania śniegu od tyłu samochodu oraz podjeżdżania pojazdów tyłem do pryzm i zsyków kanałowych.

3. Przebywanie na pojazdach załadowanych śniegiem podczas jazdy jest niedozwolone, chyba że przygotowano w tym celu wolne od śniegu miejsce na wozie.

4. Przy posypywaniu ulic i tras piaskiem z pojazdu podczas ślizgawicy — siadanie na krawężnikach burt pojazdów jest zabronione.

5. W celu uniknięcia wypadku przy obsłudze piaskarek należy samochody zaopatrzyć w burty podwyższone do wysokości 1,1 m ponad powierzchnię ładunkową pojazdu, a ponadto tył pojazdu zabezpieczyć liną.

6. Przebywanie pracowników na piaskarce przyczepnej podczas jazdy jest zabronione.

7. Naprawa uszkodzonej piaskarki podczas jazdy jest zabroniona.

8. Kierowcy nie wolno przekraczać szybkości powyżej 10 km na godzinę przy jeździe po linii prostej i 5 km na godzinę na zakrętach — jeżeli na samochodzie znajdują się pracownicy obsługujący piaskarkę; ponadto kierowca powinien w miarę możliwości prowadzić pojazd w ten sposób, aby jazda była płynna, tj. bez nagłych zahamowań i gwałtownych startów.

#### VIII. Prace na wysypiskach.

§ 38. Na każdym wysypisku powinno znajdować się pomieszczenie (budka) do umożliwienia pracownikom spożycia w niej posiłków oraz ochrony w czasie niepegody; w pomieszczeniu tym powinna być umywalka (w miarę możliwości z bieżącą wodą) lub miska i zbiornik z wodą oraz szafka na ozieź i odpowiednio zaopatrzona apteczka; ponadto na terenie wysypiska powinna znajdować się woda zdatna do picia, przy czym miejsce to należy wyraźnie oznaczyć.

§ 39. Ruchem pojazdów na wysypiskach powinien kierować wysypiskowy; do niego należy również obowiązek czuwania, aby praca na wysypisku odbywała się w warunkach zgodnych z zasadami bhp.

§ 40. Po ulewnych deszczach wysypiskowy powinien zbadać, czy nie wystąpiły podmycia (splukania) pewnych warstw gruntu, co może być przyczyną obsunięcia się gruntu pod ciężarem zajeżdżających na wysypisko pojazdów.

#### IX. Obsługa ustępów publicznych.

§ 41. Pracownik obsługujący ustęp publiczny obowiązany jest w czasie sprzątania i odkażania ustępu używać odzieży ochronnej, w szczególności rękawic.

§ 42. 1. W razie uszkodzenia w ustępie publicznym instalacji elektrycznej, gazowej, wodnej i centralnego ogrzewania należy o tym zawiadomić przedsiębiorstwo, do czasu usunięcia uszkodzenia należy wyłączyć uszkodzone urządzenia zamykając np. dopływ energii elektrycznej, gazu, wody bądź pary.

2. Przy stosowaniu piecyków gazowych należy zwracać uwagę, czy nie występuje ulatnianie się gazu, oraz należy zachować ostrożność przy używaniu tych urządzeń, aby nie wywołać pożaru.

§ 43. 1. Po ukończeniu pracy w ustępie publicznym należy zamknąć wszystkie czynne zawory i kuiki oraz wyłączyć światło elektryczne.

2. W pomieszczeniu dla pracownika powinna się znajdować odpowiednio zaopatrzona apteczka.

#### X. Przepisy higieniczno-sanitarne.

§ 44. 1. Każdy pracownik przed przyjęciem go do pracy musi być poddany wstępnemu badaniu lekarskiemu określającemu jego przydatność do danej pracy; w czasie pracy stan zdrowia pracownika powinien być kontrolowany przez okresowe badania lekarskie przeprowadzane co najmniej raz w roku.

2. Nie należy zatrudniać przy wywozie nieczystości i oczyszczaniu dołów kloacalnych osób posiadających uszkodzenia skóry rąk wskutek skażenia lub dotkniętych chorobami skórnymi, a przy ręcznym zmiataniu ulic i placów — osób o niepełnej sprawności fizycznej (np. o słabym wzroku, przytępionym słuchu).

§ 45. 1. Odzież ochronna i sprzęt ochrony osobistej należy po pracy przechowywać w wyznaczonym na to miejscu na terenie zakładu pracy; zabrania się używania odzieży ochronnej poza wykonywaniem obowiązków służbowych.

2. Odzież ochronna powinna być przechowywana oddzielnie od odzieży roboczej i zwykłej (domowej).

#### XI. Przepisy końcowe.

§ 46. Tekst niniejszego rozporządzenia lub odpowiednie wyciągi z niego powinny być wywieszane w pomieszczeniach przedsiębiorstw w miejscach dostępnych i utrzymywane stale w stanie czytelnym.

§ 47. 1. W ciągu jednego miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przedsiębiorstwa opracują na jego podstawie szczegółowe instrukcje bhp dla poszczególnych stanowisk pracy i działów pracy, dostosowane do warunków pracy w danym przedsiębiorstwie.

2. Każdy pracownik powinien być zaznajomiony z ogólnymi przepisami bhp oraz instrukcjami bhp przed przystąpieniem do pracy na danym stanowisku; w wyjątkowych przypadkach brygadzysta lub grupowy powinien przeszkolić pracownika bezpośrednio na stanowisku pracy.

3. Przedsiębiorstwo jest zobowiązane do dostarczenia każdemu pracownikowi za pokwitowaniem właściwej dla wykonywanej przez niego pracy instrukcji bhp.

§ 48. 1. Przedsiębiorstwo jest zobowiązane do organizowania i systematycznego prowadzenia szkolenia pracowników w zakresie bhp, uwzględniając warunki pracy w danym przedsiębiorstwie.

2. Po zakończeniu szkolenia, o którym mowa w ust. 1, pracownicy powinni być poddani egzaminowi sprawdzającemu z zakresu bhp i powinni otrzymać odpowiednie świadectwa.

§ 49. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Gospodarki Komunalnej: w z. J. Goryński

229

### ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 czerwca 1960 r.

w sprawie wysokości należności świadków i stron w postępowaniu sądowym.

Na podstawie art. 16 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 49, poz. 445) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wysokość należności przewidzianych w dekreście z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 49, poz. 445) ustala się:

- a) określoną w art. 2 ust. 2 na zł 50,
- b) określoną w art. 3 ust. 3 na zł 18 za pierwszą do-

bę, jeżeli pobyt w sądzie i podróż w obie strony łącznie trwały ponad 12 godzin, za każdą zaś następną rozpoczętą dobę — do 12 godzin na zł 9, a ponad 12 godzin — na zł 18,

- c) określoną w art. 5 — w sumie faktycznie poniesionych kosztów noclegu do wysokości najniższej ceny za nocleg w hotelu w danej miejscowości, a w przypadku braku rachunku za nocleg w hotelu — na zł 9.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: M. Rybicki